

Antony Burgmans Oud-topman Unilever (1947)

57

enige dat de visserijsector voorheen deed, was hun waar verramsen voor de laagste prijs. Alsof het om aardappelen ging! In wezen hebben ze wild in handen. Wat is er mooier dan zo'n natuurpleduct?"

Burgmans is voorzitter van de raad van toezicht van het WNF, hij ver-

toeft graag in de natuur. Maar ook zijn persoonlijke omgang met het milieu is zakelijk. „Je huis goed isoleren is heel verstandig. En van een vleesarm dieet is allang bekend dat het gezonder is." Als Burgmans vis consumeert, let hij meestal wel op. „Maar ik gaardeer niet dat het honderd procent

19

Alexander Rinnooy Kan

Voorzitter SER (1949)

Wat is dat toch met Rinnooy Kan, dat hij op alle lijsten zo hoog scoort? *De Volkskrant* riep hem uit tot machtigste Nederlander. Jarenlang was hij de spreekbuis van de werkgevers, als voorzitter van VNO-NCW. In 2006 echter is hij Herman Wijffels opgevolgd als voorzitter van het hoogste adviesorgaan van de overheid, de Sociaal-Economische Raad (SER). Sindsdien komt zijn duurzame kant ook beter uit de verf. Deze professor in de wis kunde, die eigenlijk nooit in de problemen geraakt, spreekt het grote publiek aan omdat hij complexe zaken simpel weet uit te leggen. Hij komt opvallend zachtaardig en

mild over in interviews, zoals bij het VPRO-marathoninterview 'Zomergasten'. De SER riep het bedrijfsleven onlangs in een verklaring op tot internatonaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een speciale SER-commissie, onder leiding van de voorzitter zelf, gaat aan de hand van de jaarverslagen een jaarlijkse voortgangsrapportage opstellen. Ook zat Rinnooy Kan onlangs een commissie voor die met vele miljoenen het boerenlandschap wil gaan redden. Hij studeerde wiskunde en econometrie, werd hoogleraar aan de Erasmus universiteit (operationeel beleid), en rector magnificus.

18

Maurits Groen

Communicatieadviseur (1953)

Communicatieadviseur Maurits Groen is vooral bekend omdat hij Al Gore naar Nederland haalde. In 2006 voor de Nederlandse première van zijn film 'De ongемakkelijke waarheid'. Na de uitzonderlijke he te juli- en zeer natte augustusmaand van dat jaar, sloeg de boodschap over de smeltende ijskappen ook in Nederland in als een bom. Groen liet ook Al Gore's boek vertellen en geeft meer klimaatboeken uit. Hij vond sponsors om duizenden scholieren gratis naar 'The 11th Hour' (klimaatfilm van Leonardo di Caprio) te laten gaan. Wat Mr.

Green wellicht mist aan diepgang, maakt hij ruimschoots goed met zijn enthousiasme, vindingrijkheid en gedrevenheid. Hij is goed in het inspireren van mensen en het creëren van samenwerkingsoverbandoen tussen voorlopers op klimaatgebied. Zijn communicatiebureau MCMC adviseert bedrijven over duurzaam ondernemen. Daarnaast is Groen politiek adviseur voor het platform Energietransitie, waarin bedrijfsleven, overheid en wetenschap samenwerken aan duurzame energie. Ook zit hij bij het Klimaatbureau van Amsterdam.

16

Bert Koenders

Minister van ontwikkelingssamenwerking (1958)

Minister Bert Koenders heeft volgens het panel een verrissende en moderne kijk op ontwikkelingshulp. Van zijn zwaat bevochten budget van 5 miljard trekt hij 500 miljoen uit om Afrikaanse landen te helpen bij het opwekken van duurzame energie. Zijn boodschap: rijke landen zijn verantwoordelijk voor de klimaatverandering die vooral in ontwikkelingslanden tot ellende leidt. Het Westen moet de hoge uitstoot van CO₂ compenseren door daar hulp te bieden. Ontwikkelingshulp is op eieren lopen, merkte de PvdA'er al snel na zijn

aantreden in 2007. Hij belooft 'de hulpindustrie' open te breken en te dwingen meer te gaan samenwerken. Hij kreeg de volle laag vanwege zijn 'denigerende' woordkeuze. Hij stelde dertig miljoen beschikbaar voor het Initiatief Duurzame Handel dat zaken als kinderarbeid en ontbossing moet tegengaan. Koenders heeft flair: hij ging met zanger Marco Borsato naar Colombia en haalde daarmee het showprogramma 'RTL Boulevard'. De sociaal wetenschapper (VU) was voor hij minister werd Tweede Kamertid met buitenland in zijn portefeuille.

17

Pier Vellinga

Hoogleraar klimaatverandering (1950)

„Waarom maken we onze dijken nog steeds zo eng, smal. Streepjes in het landschap zijn het, meer niet, met zeven miljoen kwetsbare mensen er vlak achter", stelde de klimaatprofessor Pier Vellinga in de *Telegraaf*. Dat ze vroeger met hun kruiwagentjes geen brede dijken bouwden, snapt hij. Maar nu kunnen brede dijken gebuikt worden om op te wonen en te recreëren. Hij adviseerde de Deltacommissie die de gevolgen van de klimaatverandering onderzocht voor de regering. Vellinga studeerde civiele techniek in Delft, waar hij promoveerde op erosie van strand en duinen door stormen. Hij heeft er de afgelopen

jaren veelvuldig voor gewaarschuwd dat de opwarming van de aarde dit risico vergroot en dat ook onze dijken niet berekend zijn op zwaardere stormen. Vellinga was in 1987 een van de oprichters van het IPCC, het klimaatpanel van de Verenigde Naties dat in 2007 de Nobelprijs won. Hij is de Nederlandse variant van Al Gore en wordt sinds diens beroemde film verscheen ook af en toe ingezet als zodanig: zo mocht hij een toespraak houden in de Amsterdamse popconcertzaal Paradiso. Het grote publiek mag hem niet kennen, hij is al jaren een van de belangrijkste overheidsadviseurs. Hij scoort uiteraard vooral hoog op kennis.

naar de Rabobank, voor de functie directeur Maatschappelijk ondernemen. „Het is mij niet gelukt om voor mijn pensioen alle 60.000 medewerkers van de Rabobank ervan te overtuigen dat de manier waarop wij leven en bankeren niet goed is voor de planeet." Maar, zegt hij in zijn afscheidsinterview met het *Financieel Dagblad*, de twee procent duurzame investeringen van de Rabobank is nog altijd meer dan de hele Triodosbank bij elkaar. Hij werd destijds gevraagd door Rabotopman Herman Wijffels. „Nelson Mandela is mijn held en trouwens Herman ook. Hij is een visionair. Dat ben ik minder. Ik ben een horzel in de pels en een doener."

Rudy Rabbinge

20

Hoogleraar duurzame ontwikkeling (1946)

In zijn eigen Pvda snappen ze hem zelden, want wat weet 'de elite' nou helemaal van het landbouwbedrijf? Eerkenning vindt de landbouwkundige Rudy Rabbinge eerder bij internationale organisaties als de Verenigde Naties. Voormalig secretaris-generaal Kofi Aananj vroeg hem persoonlijk hoe de boeren van hongerrend Afrika een groene revolutie kunnen ontketenen. In ieder geval niet door biologisch eten te gaan verbouwen, adviseerde de hoogleraar, dwars tegen de hype in. Rabbinge vindt: biologisch voedsel is een luxe die wij ons in het Westen menen te kunnen permitteren. Geef die Afrikaanse boer liever veredeling van gewassen en een beetje kunstmest zodat zijn inspanningen tot een rendabele oogst leiden. En belast hem al helemaal niet met ons energieprobleem, door zijn goede grond te gebruiken voor landbouwgewassen waar je brandstoffen voor westerse auto's van kunt maken. Dat moeten we volgens Rabbinge op onze eigen klei trouwens ook niet gaan doen. Op een lezing liet hij een dia zien waarop hij de helft van Nederland geel had gekleurd, om zo bloeiend koolzaad te symboliseren. „Om in 2010 de verlangde 5,75 procent biotfuel bij te kunnen mengen, moeten alle landbouwgebieden in Nederland onder de lijn Katwijk-Einschede beplant worden met koolzaad, oftewel 1,4 miljoen hectare”, aldus de hoogleraar duurzame ontwikkeling en systeeminnovatie, met meer dan 200 publicaties op zijn naam. Wat we dan wel moeten doen? Zet in op zonne-energie. Een man die dus graag met getallen mept. In P+ zei hij: „Deze aarde, waar zes miljard mensen wonen, is in straat er veertig miljard te voeden. Toch hebben nu een miljard mensen honger.”

Paul Hamm

21

Investeerder (1949)

Volgens Paul Hamm is paniek over brandstoftekorten nergens voor nodig. Algen groeien immers overal. De ingenieur, chemisch technolog en oud-DSM-topman investeert in biobrandstoffen. Hij heeft zijn geld in 22 projecten zitten, in binnen- en buitenland. Het is dé uitkomst voor boeren met weilanden die weinig opbrengen: onder water zetten. Hamm wist Ecomcern en de Japanse investeerder Teijan te interesseren om in Delfzijl een methanolfabriek om te bouwen voor de productie van biomethanol, een duurzame brandstof. Het wordt de eerste ter wereld. Hamm is voorzitter van het Platform groene grondstoffen, een denktank van het ministerie van economische zaken.

Hans van der Vlist

22

Directie-generaal Vrom (1947)

In 2006 riep Milieudefensie Hans van der Vlist uit tot machtigste 'milieumens'. De directie-generaal milieubeheer bij het ministerie van verkeer, ruimtelijke ordening en milieu (Vrom) wordt door bedrijfsleven en milieubeweging op handen gedragen. Die reputatie heeft hij opgebouwd toen hij als lid van Gedeputeerde Staten Zuid-Holland Shell Permis met de milieubeweging om de tafel kreeg. Daar rolde een com-promis uit die het milieu meer spaarde dan de wet vereiste.

Het panel mist momenteel daadkracht bij de topambtenaar. Hij schuwt de publiciteit, maar zit wel in clubs als de Polimangroep, samen met hoogleraar Klaas van Egmond (11) en minister Cramer (35). **Nummer 23 staat op pagina 8**

24

Volkert Engelsman

Directeur Bostia (1957)

Groente- en fruithandelaar Volkert Engelsman zat nog in de termijnhandel toen een Argentijnse teler hem uitdaagde met de stelling dat er in Europa geen afzetmarkt was voor ecologische producten. Engelsman gooide het roer om, leverde directkwart van zijn salaris in en begon samen met een studievriend Bostia. Het bedrijf handelt Nederlandse biologische kasproducten tot in het Verre Oosten en distribueert fruit uit de tropen (ecologisch én Fair Trade) door heel Europa. De consument kan op internet alles te weten komen over de producten. Na klachten over boontjes uit Egypte - milieuvriend - compenseerde Engelsman de CO₂-uitstoot. De boontjes werden wel duurder.

25

Kornelis Blok

Directeur Ecofys (1956)

Kornelis Blok was in 1984 samen met Ad van Wijk (3) oprichter van het inmiddels internationale adviesbureau Ecofys. Later gingen ze ook zelf duurzame energie produceren, onder de paraplu Ecomcern. Blok is wetenschappelijk directeur van Ecofys, de adviespoot van Ecomcern. Hij leidt de groep EnergieStrategie, een consultancy groep op het gebied van Europees energie- en klimaatbeleid - bijvoorbeeld over emissierechten.

Daarnaast is Blok nog altijd voor twee dagen hoogleraar natuurwetenschap en samenleving aan de Universiteit Utrecht. Binnen Ecomcern is Blok de beschieden beschouwer, hij schuift Van Wijk liever naar voren.

Anne-Marie Rakhorst is aanstekelijk enthousiast over duurzaamheid. „Als het ergens duurzaam kan, dan in Nederland. We zijn nog steeds gruwelijk rijk.”

Elk succes moet je vieren

Maaike Bezemer

Anne-Marie Rakhorst doet haast niets anders dan duurzaamheid promoten. In een paar jaar tijd gaf de ondernemer drie kleurige boeken uit. Twee eigen werken over duurzaam ontwikkelen en duurzaam bouwen en de vertaling van 'Cradle to Cradle', de filosofie van Michael Braungart en William McDonough over het gebruik van de juiste grondstoffen, zodat je producten keer op keer kunt hergebruiken. Rakhorst is een gewild spreker op symposia. Een medewerker heeft een voltijsbaan aan het implannen van alle verzoeken. Toch weet ze haar verhaal nog steeds vrolijk en inspirerend te brengen: ze gelooft werkelijk dat de verduurzaming van Nederland haalbaar is.

Bij Rakhorst geen gezeur over de kredietcrisis of hapende investeringen. „Er zijn wel wat opdrachten afgevallen, maar ook nieuwe bijgekomen. Ons bedrijf loopt prima.” Ze begon met twee mensen. In 15 jaar tijd breidde ze haar laboratorium uit met een ingenieursbureau en opleidingsinstituut. Search b.v. heeft nu 200 medewerkers in drie vestigingen. Ze adviseert over duurzaam bouwen, begeleiden projecten en doen onderzoek naar aspect bodemverontreiniging en geluidshinder. In 2000 werd Rakhorst Zaken-vrouw van het jaar. „Ze zeiden tegen mij dat ik een rolmodel was.” Ze lacht. „Ik vond het altijd vanzelfsprekend dat je als vrouw alles kan bereiken. Maar toen allerlei mensen op me afkwamen, zag ik

ook de voordelen. Als ik dan toch een rolmodel moet zijn: dan voor degenen die hun hart achterna gaan. Ik laat zien dat duurzaam ondernemen succesvol kan zijn. Ik kan goede voorbeelden op een podium zetten.”

Voorbeelden te over. „Het is fantatisch wat er allemaal gebeurt. Rotterdam, Amsterdam, provincies: ze investeren enorm in luchtwallet, renovatie en klimaat. In 2010 willen provincies en gemeenten 50 procent duurzaam inkopen: de landelijke overheid zelfs 100 procent. Moet je nagaan hoeveel leveranciers zullen omschakelen.” Anne-Marie Rakhorst is niet bepaald een doemdenker. Misschien

Een rolmodel voor degenen die hun hart achterna gaan

gaat het economisch wat minder, dat biedt des te meer kansen. „Als het ergens duurzaam kan, dan in Nederland. We zijn nog steeds gruwelijk rijk.” Als bedrijven niet duurzaam bouwen, komt dat door een gebrek aan kennis, vindt Rakhorst. „Wij hebben bij onze kantoren eigen windmolens, warmte en kou slaan we op in de grond. Ik heb straks niets te maken met stijgende energierekeningen.” Voor Rakhorst gaan ecologie en economische groei goed samen. „Midas Dekkers zegt grappend dat je het milieu het best kan sparen

door geen kinderen te nemen. Hi

fet dat we er zijn, is dan al slecht. Dat geeft zo'n schuldgevoel en angst, dat doodt toch alle creativiteit? Dan voel ik meer voor de positieve agenda van Michael Braungart. Toen ik las over Cradle to Cradle was het alsof ik thuiskwam. Waarom zou een gebouw alleen nemen van de omgeving en niet geven? Onze nieuwe vestiging in Amsterdam ademt vierde lucht in en blaast schone uit.”

Zo vlot als Rakhorst praat, met anekdotes, quotes en aansprekende voorbeelden, zo zijn ook haar boeken. „Er was al wel veel informatie over duurzaamheid, maar vooral op academisch niveau. Dit moeten gewone boeken zijn, voor iedereen te begrijpen.” Ze laten zien dat er al heel veel duurzame woningen, bedrijven en producten zijn, zoals een energie-opwekkende dansvloer, vloerbedekking gemaakt van oude autobanden, afbrekbare kleding. Of de Mirra bureaustoel. Rakhorst: „Die haal je drie klikken uit elkaar, de onderdelen kunnen worden omgesloten en opnieuw gebruikt.” Alle werknemers zitten erop.

Haar kantoor in het Brabantse Heeswijk is strak en licht, en vanzelfsprekend het toppunt van duurzaamheid. De vergaderzaal heeft een glazen dak dat zonnenergie opwekt, warmte wordt gezogen en doorgesluisd naar de kille achterkant. Het vele glas driedubbel dik en de bureaus zijn gemaakt van gepers papier. Butten zijn zogenoemde helioyten vers aangelegd: planten zuiveren regenwater, waarmee wc's wordt

26

Marijke Vos

Wethouder Amsterdam (1957)

De rechter gooiide roet in het eten, anders waren oude auto's al verboden in Amsterdam. De borjes als je de stad inrijdt, hangen er al: Milieuzone. Het toont de daadkracht van de Amsterdamse wethouder van milieu Marijke Vos. Met een college van Groenlinks en de Pvda grijpt ze haar kans: vanaf 2015 moet er klimaatneutraal gebouwd worden. Ze doopte de stad om tot 'proefthun' voor biologische en streekproducten. De biologie was in de jaren tachtig actiever. Ze was voorzitter van Groenlinks en Kamerlid. Een smet op haar blazoen is de Probo Koala, het gischip dat uit Amsterdam vertrok en in Ivoorkust een ramp veroorzaakte. Vos was politiek verantwoordelijk maar trad niet af.

27

Sible Schöne

Coördinator Klimaatbureau (1954)

Sible Schöne is een soort Al Gore achter de schermen. Momenteel is hij coördinator van het Klimaatbureau dat het bewustzijn onder burgers moet vergroten, gesponsord onder meer door de Postcodeclerij. Belangrijkste activiteit is HIER, een bundeling van bedrijven en instellingen die zich inzet om CO₂-uitstoot te beperken. Wiskundige Schöne zat in zijn jonge jaren bij de anti-kernenergiebeweging. Als klimaatpecialist bij het Wereld Natuur Fonds onderhandelde hij over het Kyoto-protocol in 1997. Schöne heeft al veel bedrijven over de streep getrokken, zoals winkelketen BCC die met de Groene Streek klanten informeert over de milieubelasting van apparaten.

28

Jeroen de Haas

Bestuursvoorzitter Eneco (19)

Terwijl alle andere energiebedrijven fuseren, richt Jeroen de Haas van Eneco zich op duurzaamheid om te overleven. De kabouter tussend de reizen ageerde in de met tegen het voornemen van concurrenten als Niuon om te investeren in kolencentrales. Volgens De Haas gas voorlopig de beste keuze in de transitie naar duurzame energie. Het Rotterdamse Eneco heeft 30 procent aandeel in groene energiebedrijf Greenchoice. De Haas is ik van Urgenda, een platform dat de overheid maant haast te maken, strijdt met Wubbo Ockels (8) tegen de bureaucratie die bouw van windmolentparken belemmert. Eneco voorziet woonwijken van zonnepanelen en industriële restwarmte energie en industriële restwarmte

Anne-Marie Rakhorst Directeur milieudadviesbureau Search (1967)

doorgespoeld en auto's gewassen. Rakhorst rijdt een hybride Lexus. In de enorme tuin staan uitsluitend inheemse planten. „Die huisvesten veel meer insecten dan exoten”, verklaart de ondernemer. „Een onderneming moet in zijn denken en handelen van hoog

naar laag duurzaam zijn. We proberen anderen mee te trekken, bijvoorbeeld door onze leveranciers uit te nodigen. Je moet niet op je kennis gaan zitten.” Investeren in mensen is essentieel. Rakhorst: „Het gaat er niet om dat ik zoveel mogelijk geld binnen-

36

Teun van de Keuken

Programmamaker (1971)

Een programmamaker met een eigen chocoladefabriek: Tony Chocolonely. Teun van de Keuken maakte voor het VPRO-programma 'De keuringdienst van waarde' een documentaire over de productie van cacao in Ivoorkust en de kindschaven op de plantages. Hoe schuldig ben je als je die chocola eet? Hij gaf zichzelf aan bij de politie, maar het OM vervolgde hem niet. Het leverde Van de Keuken stof op voor tv-programma's. Hij besloot een eigen reep op de markt te brengen. Van de Keuken kan niet garanderen dat er nooit iets mis gaat: 'Op weg naar 100 procent slaafvrij' staat er op de verpakking. Inmiddels is tot vreugde van Van de Keuken het merk Verkade helemaal fairtrade.

37

Willem-Alexander

Kroonprins (1967)

Prins Willem-Alexander heeft water als passie gekozen. Hij is voorzitter van onafhankelijke Adviesgroep Water en Sanitaire Voorzieningen van de Verenigde Naties. Hij heeft met name het knelpunt water voor voedsel op de kaart gezet: om tegemoet te komen aan de bevolkingsgroei moet de voedselproductie worden uitgebreid. Daardoor zal op termijn de watervoorraad uitgeput raken.

Met Maxima – die na de microkredieten wat zoekende is naar een nieuwe missie – en minister Plasterk ging hij onlangs naar Antarctica. W.A. deed persoonlijk verslag op een succesvolle weblog. De kroonprins scoort volgens het panel hoog op charisma.

34

Hans Alders

Voorzitter EnergieNed (1952)

Dossierkennis en enthousiasme kenmerken Alders, zegt het panel. Als eerste milieuminister voor de PvdA lukte het hem afspraken te maken met het bedrijfsleven, bijvoorbeeld over terringname van wtt-goed. Als Commissaris van de Koningin in Groningen raakte hij in opspraak door zijn vele bijverdiensden. Alders was in het noorden actief voor het milieu. Momenteel is hij voorzitter van de taskforce biodiversiteit en voorzitter van EnergieNed, vereniging van energieproducenten en -handelaars. Hij onderhandelde tussen Schiphol, bewoners en regio over de geluidsnormen voor Schiphol. Met de uitkomst – beperkte groei – was niet iedereen gelukkig.

35

Jacqueline Cramer

Minister Vrom (1951)

Jacqueline Cramer (PvdA) was de hoop van velen: zoveel deskundigheid, zo in indrukwekkende loopbaan, dat moest wel goed gaan als minister van Vrom. Misschien waren de verwachtingen te hoog gespannen, want hier en daar wordt er gemord: 'ze laat over zich heen lopen door andere ministers', 'ze komt niet goed over'. Volgens het panel mist ze daadkracht en houdt ze vast aan achterhaalde doelen. Ze boekte echter ook successen, als hogere belasting op grote lease-auto's. Cramer was hoogleraar duurzaam ondernemen in Utrecht. Berder bekleedde zij leerstoelen in Amsterdam, Tilburg en Rotterdam. Ze was lid van de SER en zat in vele besturen op het gebied van duurzaamheid. De bioloog was jarenlang het boegbeeld van Milieudefensie.

29

Gosse Boxhoorn

Ondernemer (1952)

Onlangs is Gosse Boxhoorn ontslagen bij zijn eigen bedrijf Solland Solar. De fabriek voor zonnecellen was eerder overgenomen door energetieurbedrijf Delta en Boxhoorn was teleurgesteld over de koers. Met de eventueel ontstagen financieel directeur zet hij nu The Silicon Mine op. Die gaat vanaf 2010 silicium maken, grondstof voor zonnecellen. Ook bij Shell, waar hij tot eind jaren negentig werkte, was Boxhoorn ontevreden over het milieubeleid. Met andere ex-Shellmensen richtte hij in 2003 Solland Solar op. Het bedrijf had in 2007 een omzet van 85 miljoen. Met The Silicon Mine wil hij dat kunstje nog een keer flitsen. Boxhoorn: „De helft van het geld, 425 miljoen, is binnen.”

30

Coen van Oostrom

Projectontwikkelaar (1970)

De grote jongen uit de vastgoedwereld, Coen van Oostrom, werd groen toen hij Al Gore ontmoette tijdens diens bezoek aan Nederland in 2006. Van Oostrom is oprichter van OVG, een grote projectontwikkelaar. Hij werd bekend omdat het hem in 2007 lukte Bill Clinton naar Rotterdam te halen. De oud-president die zich ook al inzet voor het klimaat, doopte Rotterdam meteen tot klimaatstad. „Groen bouwen, is veel makkelijker dan ik dacht”, zegt Van Oostrom op lezingen. Met bewegingsmelders zijn gebouwen al zuiniger. Hij bouwt klimaatmentrale kantoren voor TNT. Van Oostrom is Young Global Leader, een elitenetwerk van bevoegde mensen en lid van Urgenda.

31

Felco Fortuyn

Oprichter Fairfood (1970)

Student bedrijfskunde Felco Fortuyn wilde wat van de wereld zien en ging voor bedrijven in de Rotterdamse haven kijken of er zakelijke mogelijkheden waren in Afrika. Wat hij op zijn reizen zag, schikte hem: Afrikanen zelf profiteren nauwelijks van de handel met het Westen. Na zijn studie richtte hij Fairfood op, een consumentenorganisatie die steun krijgt van Icco. Met tien medewerkers en veertig vrijwilligers zoeken ze uit welke producten oké zijn en welke niet. Dat levert lange lijsten op internet op. De supermarkten reageerden wettend, maar werken steeds vaker mee. Trad vorig jaar af, maar heeft nog duizend ideeën, zoals de Hapipictaria's: tijdelijke studententrestaurants voor het goede doel.

32

Jan Paul van Soest

Adviseur (1955)

Zelfstandig adviseur Jan-Paul van Soest is lid van talrijke raden en denktanks. Men kan bij hem terecht voor advies rondom duurzame energie, van windmolens, soja tot jathropa-olie. Hij schreef in zijn boek 'De aarde heeft koors' (2008) op indringende wijze de ernst van de klimaatverandering, maar geeft ook aan waar de oplossingen liggen. Hij studeerde milieuhygiëne in Wageningen en wetenschapsjournalistiek. Hij hekelte het beleid rond duurzame energie. In Trouw: „De overheid heeft zich de afgelopen jaren een weinig betrouwbare partner getoond op het gebied van duurzaamheid. Het gevaar dreigt altijd dat een volgende regering subsidies of financiering voor projecten stopzet.”

33

Mirjam de Rijk

Voorzitter stichting Natuur en Milieu (1962)

Mirjam de Rijk is sinds 2005 een actieve voorzitter van de stichting Natuur en Milieu. De club is een van de belangrijkste voorvechters van het milieu. De Rijk, qua uitstraling eerder zakelijk dan actievoerder, is in de media veelgehoord, schuift gemakkelijk aan bij bestuurders, beleidsmakers en het bedrijfsleven. Zij legde haar Eerste Kamerlidmaatschap en haar voorzitterschap van de VrouwenAlliantie neer voor deze functie. Tevens is zij voorzitter van de Algemene Woningbouwvereniging Amsterdam en lid van het Platform energietransitie gebouwe omgeving. In 1999 was ze partijvoorzitter voor GroenLinks, ze is de partner van het gevallen Kamerlid Wijbrand Duyvendak (74).